ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 29ης Μαΐου 2013

σχετικά με το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

(CON/2013/38)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 24 Απριλίου 2013, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε από το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών αίτημα για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νομοθετικών διατάξεων για την τροποποίηση του νόμου για το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής «νόμος για το ΤΧΣ»)[1]. Το σχέδιο διατάξεων κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων στις 26 Απριλίου 2013 και ψηφίσθηκε στις 28 Απριλίου 2013[2].

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[3], καθώς το σχέδιο διατάξεων αφορά την εκπροσώπηση της ΕΚΤ στα διοικητικά όργανα του ΤΧΣ και την ενίσχυση της διοικητικής δομής του ΤΧΣ, λαμβανομένου υπόψη του κρίσιμου ρόλου που διαδραματίζει το ΤΧΣ στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης και αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού τομέα. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου διατάξεων

1.1 Το σχέδιο διατάξεων έχει ως σκοπό την υλοποίηση των δεσμεύσεων τις οποίες ανέλαβε η ελληνική κυβέρνηση στο πλαίσιο της δεύτερης αξιολόγησης του δεύτερου οικονομικού προγράμματος προσαρμογής για την Ελλάδα σχετικά με: α) την ενίσχυση της διοικητικής δομής του ΤΧΣ, β) τον εξορθολογισμό της κατανομής καθηκόντων μεταξύ του γενικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του ΤΧΣ, και γ) την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του ΤΧΣ.

---

1 Νόμος 3864/2010 σχετικά με την ίδρυση του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ΦΕΚ Α 119/21.07.2010.

2 Βλ. άρθρο 1 υποπαράγραφος Δ.3 του ν. 4152/2013 σχετικά με επείγοντα μέτρα για την εφαρμογή των νόμων 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013, ΦΕΚ Α 107/09.05.2013.

3 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

1.2 Το σχέδιο διατάξεων, μεταξύ άλλων, μεταβάλλει τη σύνθεση του γενικού συμβουλίου του ΤΧΣ, αυξάνοντας τα μέλη του από πέντε σε επτά, τροποποιεί τους κανόνες που αφορούν τις αρμοδιότητες του γενικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του ΤΧΣ και ενισχύει τα καθήκοντα του διευθύνοντος συμβούλου του ΤΧΣ. Επιπροσθέτως, το σχέδιο διατάξεων τροποποιεί τους κανόνες που αφορούν τη σύγκληση των συνεδριάσεων και το κύρος των αποφάσεων του γενικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του ΤΧΣ και την απαρτία που απαιτείται για τις συνεδριάσεις του γενικού συμβουλίου του ΤΧΣ.

1.3 Εν τέλει, το σχέδιο διατάξεων τροποποιεί τους κανόνες που αφορούν την εκπροσώπηση της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο ΤΧΣ, αποσαφηνίζοντας ότι οι εκπρόσωποι της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δύνανται: α) να συμμετέχουν στην επιτροπή επιλογής των μελών του γενικού συμβουλίου του και της εκτελεστικής επιτροπής του ΤΧΣ ως παρατηρητές, και β) να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του γενικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του ΤΧΣ ως παρατηρητές χωρίς δικαιώματα ψήφου.

2. Κατάλληλος χρόνος διαβούλευσης με την ΕΚΤ

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της απόφασης 98/415/ΕΚ, η διαβούλευση με την ΕΚΤ πρέπει να λαμβάνει χώρα σε «εύλογο στάδιο» της νομοθετικής διαδικασίας, προκειμένου να παρέχεται στην ΕΚΤ επαρκές χρονικό διάστημα για την έκδοση της γνώμης της. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αιτούσα αρχή δύναται να επικαλεσθεί λόγους κατεπείγοντος και να ζητήσει την έκδοση της γνώμης της ΕΚΤ εντός συντομότερου χρονικού διαστήματος.

Στην παρούσα περίπτωση, η αιτούσα αρχή δεν όρισε συγκεκριμένη προθεσμία για την έκδοση της γνώμης της ΕΚΤ. Επιπροσθέτως, το σχέδιο διατάξεων ψηφίσθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων εντός ορισμένων μόνο ημερών μετά την υποβολή του αιτήματος για τη διατύπωση γνώμης της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ τονίζει ότι ακόμη και σε ιδιαίτερα επείγουσες περιπτώσεις, δεν αίρεται η υποχρέωση των εθνικών αρχών να διαβουλεύονται με την ΕΚΤ σε κατάλληλο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας και να διαθέτουν επαρκή χρόνο ώστε να λάβουν υπόψη τις απόψεις της ΕΚΤ, σύμφωνα με την απόφαση 98/415/ΕΚ.

3. Γενικές παρατηρήσεις

Η ΕΚΤ επικροτεί το σχέδιο διατάξεων, στον βαθμό που αυτό αποσκοπεί στην τροποποίηση του πλαισίου για το ΤΧΣ, σύμφωνα με τους σκοπούς για τον χρηματοπιστωτικό τομέα που εκτίθενται από τις ελληνικές αρχές στο μνημόνιο οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής, όπως εκάστοτε ισχύει[4]. Ως

4 Παράρτημα V του ν. 4046/2012 σχετικά με την έγκριση των σχεδίων συμβάσεων χρηματοδοτικής διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοδοτικής Σταθερότητας, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος και του σχεδίου του μνημονίου συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας (ΦΕΚ Α 28/14.12.2012).

προς την εξέλιξη του εν λόγω νομικού πλαισίου, η ΕΚΤ παραπέμπει την αιτούσα αρχή σε προηγούμενες συναφείς γνώμες της[5]. Με την επιφύλαξη της γενικής αυτής παρατήρησης, η ΕΚΤ διατυπώνει τις ακόλουθες ειδικές παρατηρήσεις.

4. Διοικητική δομή του ΤΧΣ

4.1 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις για τη δομή διακυβέρνησης του ΤΧΣ στοχεύουν στην αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών των διοικητικών οργάνων του ΤΧΣ και στη βελτιστοποίηση της λειτουργίας του ΤΧΣ, προκειμένου να στηρίξει τις προσπάθειές του για μια φιλόδοξη και άμεση λειτουργική αναδιάρθρωση όλων των τραπεζών στις οποίες έχει σημαντική συμμετοχή.

4.2 Η ΕΚΤ τονίζει ότι η ενίσχυση της δομής διακυβέρνησης του ΤΧΣ έχει επιδιωχθεί από τη συμφωνία για το δεύτερο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα το Μάρτιο του 2012, λόγω του πολύ σημαντικού ποσού της επίσημης χρηματοδότησης που διοχετεύεται στις ελληνικές τράπεζες μέσω του ΤΧΣ[6]. Επιπλέον, η ΕΚΤ σημειώνει ότι οι ελληνικές αρχές έχουν ήδη, από την εποχή της συμφωνίας για το πρώτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα το 2010, αναλάβει να διασφαλίσουν ότι το ΤΧΣ θα πρέπει να διέπεται από το ιδιωτικό δίκαιο, ότι θα έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, και ότι θα λειτουργεί αμιγώς κατά τα πρότυπα της ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας[7].

4.3 Η ΕΚΤ θεωρεί ότι οποιαδήποτε τροποποίηση στη δομή διακυβέρνησης του ΤΧΣ θα πρέπει να λάβει υπόψη το σύνολο των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα και έχουν ως στόχο να επιτρέψουν στο ΤΧΣ να ασκεί αποτελεσματικά τον κρίσιμο της εντολής του, που είναι η διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και η ελαχιστοποίηση του κόστους για τον φορολογούμενο. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΚΤ θεωρεί ότι, μολονότι το σχέδιο διατάξεων βελτιώνει σε κάποιο βαθμό τη λειτουργία του ΤΧΣ, δεν συμβάλλει ουσιαστικά στην ενίσχυση της ανεξάρτητης και αποτελεσματικής εκπλήρωσης της εντολής του ΤΧΣ. Ειδικότερα, η ΕΚΤ χαιρετίζει το γεγονός ότι η ανεξαρτησία του γενικού συμβουλίου του ΤΧΣ ενισχύεται μέσω της προσθήκης δύο ανεξάρτητων μελών. Την ίδια στιγμή, η ΕΚΤ είναι της άποψης ότι οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των διοικητικών οργάνων του ΤΧΣ θα πρέπει να αποσαφηνιστούν περαιτέρω προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματικότερη πρακτική λήψης αποφάσεων. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι, παρότι το γενικό συμβούλιο του ΤΧΣ έχει την ιδιότητα του εποπτικού οργάνου, ασκεί σημαντικές εξουσίες λήψης αποφάσεων μετά από πρόταση της

5 Βλ., ιδίως, γνώμες CON/2010/54, CON/2012/14, CON/2012/90 και CON/2013/17. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στον επίσημο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

6 Δεύτερο Οικονομικό Πρόγραμμα Προσαρμογής για την Ελλάδα – Μάρτιος 2012, European Economy-Occasional Papers, 94, σελ. 3.

7 Βλ., ιδίως, γνώμη CON/2010/54, παρ. 1.2.1. Βλ. επίσης άρθρο 1 του νόμου 3864/2010.

εκτελεστικής επιτροπής[8]. Το πλαίσιο του ΤΧΣ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα δύο διοικητικά όργανα του ΤΧΣ φέρουν επαρκές μερίδιο ευθύνης για τις αποφάσεις του ΤΧΣ, ώστε να συνεργάζονται αποτελεσματικά, ότι τα όρια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους είναι σαφή, και ότι τα όρια αυτά αντικατοπτρίζονται επίσης στους κανόνες εσωτερικής διαδικασίας του ΤΧΣ.

5. Εκπροσώπηση της ΕΚΤ στο ΤΧΣ

5.1 Η ΕΚΤ χαιρετίζει το σχέδιο διατάξεων σχετικά με την εκπροσώπηση της ΕΚΤ στο ΤΧΣ, καθώς αυτό είναι σε γενικές γραμμές σύμφωνο με την εντολή του αντιπροσώπου της ΕΚΤ εντός του ΤΧΣ, η οποία ήταν πάντα περιορισμένη σε εκείνη του παρατηρητή, χωρίς εξουσία λήψης αποφάσεων[9].

5.2 ΕΚΤ επιθυμεί να επαναλάβει τη θέση της ότι η διάταξη του άρθρου 4 (13) του νόμου για το ΤΧΣ που επιτρέπει στον εκπρόσωπο της ΕΚΤ να ζητήσει τη σύγκληση συνεδρίασης του γενικού συμβουλίου πρέπει να διαγραφεί, δεδομένου ότι τούτο ξεπερνά την απλή ιδιότητα του εκπροσώπου της ΕΚΤ ως παρατηρητή[10].

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 29 Μαΐου 2013.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

8 Βλ. ιδίως άρθρο 4(9) του νόμου για το ΤΧΣ.

9 Βλ. γνώμη CON/2012/90, παράγραφος 8.

10 Βλ. γνώμη CON/2012/90, παράγραφος 8.